

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne osira.

EDINOST

Oglas in oznagila se računajo po 8 nov. vsakega v potitru; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pokličejo uredništvu Piazze Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazze Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je moč.

Proračun dežele istrske za leto 1893.

Govor posl. Spinčića v III. seji deželnega zbora dne 14. septembra 1892.

(Dalje.)

To pravim kot prijatelj vere in cerkve in njenih predstojnikov. Ne govorim rad, tu, javno; a sili me v to dolžnost do vere in do naroda. Mera prekipeje. Listi, kojim ni bilo nikdar do vere, povzdigujejo tega škofa do neba; nazivljajo ga „illuminatione liberali“. Naš narod začel je zgubljati — in temu se ni čuditi — zupanje tudi v naslednike apostelske; on ne vidi v njih — na čemer so kriva njihova dela in njihovo postopanje — družega, nego Italijane. Vi ste te dni v svojih listih objavili jeden slučaj. Jaz poznam še druge. Vi se srdite na tem, a pozabljate, kaj so vse storili vaši privrženci v zadnjih desetletjih našim škofom, našim duhovnom in kaj počenja ob vsaki priliki. Vi kličete radi tega proti narodu žandarmerie in okrajne glavarje, državno pravdnštvo in namestništvo — a vse to vam ne pomaga čisto nič. Popraviti morete le s tem, ako popravite svoje postopanje, vi in On.

V ustavnih državah so zakonodajne oblasti, koje bi morale bdeti ter storiti potrebno, da se ne godi krivica nikomur. Pri nas bi moral paziti tudi deželni zbor in njegov izvršujoči organ, deželni odbor, kot avtonomna oblast; postopati bi moral pravično z vsemi deželani ne samo v svojem lastnem delokrogu, ampak zavzimate se tudi, da tudi druge oblasti, nahajajoče se v deželi ter gospodujoče jej, postopajo pravično in zakonito proti vsem deželanom.

Premotrimo postopanje našega deželnega zbora in deželnega odbora po rubrikah proračuna.

Deželni zbor po svoji večini noče niti poznati jezika našega naroda, niti njegovih potreb, in njegovega razvoja, njegovega napredka; pač pa išče načine,

kako in kje bi ga mogel oškodovati osobito v narodnostnem zmislu. Uničil je že ponovno volitve naših zastopnikov, in celo takih, ki so bili izvoljeni jednoglasno, in jedna taka volitev še do danes ni potrjena. Zbor zametuje tudi najpravičnejše predloge naše stranke, ali jih ne pripušča v razpravo, niti ne da beležiti, kar govorimo mi. Že v dveh zasedanjih ni izvolil nikogar izmeje nas v odsake, ter s tem zapreduje, da se ne moremo mi, ki smo zastopniki večine prebivalstva te dežele, izjaviti, kako se upravlja dežela, osobito: kako, kam in zakaj se troši krvavo zasluženi denar našega naroda.

Deželni zbor in deželni odbor po svojih večinah hočeta, da se votirajo proračuni kar na vrat na nos, in predno nam je podal poročilo o svojem dosežanju delovanju, kajti poročilo od večeraj ne moremo vzeti v pretres. Gospod deželni glavar in predsednik zbora ne pozna hrvatskega jezika, ne dopušča stvarnih popravkov, z bok česar se dogajajo prizori, kakoršen je bil večerajnji; ne zaustavlja nezakonitih sklepov, ne daje v razpravo hrvatski stavljanih predlogov; v obče je nesposoben za svojo službo. Deželni odbor noče od cestnih odborov niti vsprejemati hrvatskih dopisov, ampak zahteva od njih italijanske prevode ter jih kaznuje, ako mu ne ustrezajo. Na hrvatske dopise občinških glavarstev noče odgovarjati hrvatski, čeprav je razsodilo državno sodišče, da s tem krši zakon. Tem načinom gazi državne temeljne zakone, in s tem, — mesto da bi kazal nižjim avtonomnim oblastim, občinam, kako se morajo spoštovati zakoni, kako se morajo vršiti — jih še uči se svojim vzgledom, kako se smejo glaziti in kako ne treba, ozirati se nanje. Seveda, s deželnim in našim denarjem vzdržuje celo četo uradnikov, koje namešča tudi brez razpisa natečaja, od kojih ne zahteva poznanja jezika večine prebivalstva v deželi, kojim daje poleg mastnih plač še nagrado na nagrado, pod-

poro da podpora — celo za ženitve —; koji pa, razun jednega, ne znajo ali nočejo znati jezika večine prebivalstva; koje je videti povsodi, kjer se kakor si bodi dela proti našemu narodu; koji potujejo na stroške dežele na razne strani, da ob investnih prilikah narodu obečajo kar si bodi, ga nagovarjajo kakor si bodi, ga varajo vsakako.

On deli stipendije, seveda iz deželnega zaklada; a teh ne dobiva naš dijak, — posebno če se uči na kakem hrvatskem zavodu, — pod pretvezo, da se ne uči v deželi, v koji nimamo ni hrvatskega ni slovenskega zavoda — daje jih namo italijanskim dijakom, a daje jih tudi takim mladeničem, ki se uče izven pokrajine, celo v kraljevini italijanski.

Do letos je dajal našim dijakom vsaj včasih kako podporo, letos pa je prikralil tudi to in s tem pokazal brezprimerno stranost in zagrešil nečuvno krivico, koje bi se moral sramovati tudi človek, stoječ na najnižji stopinji izobražbe in uljudnosti; to tem bolj, ker je prezrl tudi najsiromašnejše hrvatske in slovenske mladeniče in deklice, a podprl italijanske, mnogo imovitejši od prvih.

Podpore daje na zavodih, kjer se poučuje italijanski in kjer se nadeja, da se italijanski mladiči okrepe v italijanskem čustvu, a hrvatski da se poitalijanđijo po mogočnosti, da postanejo izdajice rodu svojega. Podpore daje tudi semenišču, ki ni drugo nego oporišče, na kojem naj se ne le vzgajajo italijanski mladeniči, ampak kjer naj se raznarodujejo hrvatski in slovenski.

On vidi in ve, da je v deželi mnogo okrajev, celih občin in tisuče in tisuče naroda, koji plačujejo že dvajset in več let za šole in učitelje, a nimajo ni šole ni učitelja, koji zaostajajo povsem v neznanju; on vidi in ve, da so drugi tisuč in tisuči, katerih deca se silijo neposredno ali posredno hoditi v šole, v kojih se poučujejo v jeziku, jim neznanim, v kojih

se uničuje čuvstvo domoljubja, jedno najsvetejših čustev, kar jih imamo sploh; v kojih se torej podivljajo, mesto da bi se plemenili;

on vidi in ve, da je mnogo občin sezidalo šolska poslopja na ukaz šolskih oblasti, ki so grozile, da jim je sicer sezidajo same na občinske stroške, a da ne dobe učiteljev;

on vidi in ve, da se ponovno odklanjajo prošnje povsem usposobljenih in velevrednih učiteljev;

on vidi in ve, da se kaznuje učitelj samo zato, ker je podpisal zakonit poziv do volilcev, ter da se mu niti ne dopušča vložiti utok proti odmerjeni kazni, a da se drugemu nič ne zgodi, čeprav je obdolžen, da je kupoval glasove in da se ga je tožilo javno tudi v npravnstvenem obzirju;

on vidi in ve to in drugo, kar je bilo navedeno večeraj;

on vidi in ve, ali vsaj bi moral videti in vedeti, kako se počteno ljudje pohujšujejo na postopanju c. kr. šols. oblasti;

on vidi in ve, vse to, a ne stori ničesar proti temu, ne opozarja jih na zakone, na pravičnost, na npravnost; pač pa jih še podpira v vsem tem počenjanju in postopanju; dovoljuje jim on in dovoljuje jim deželni zbor zahtevane novce;

deželni odbor postavlja vsako leto v proračun do 100.000 gl. za ceste in umetne zgradbe, ali te svote porabijo se večinoma, v najboljem slučaju, v povečanje deželnih kapitalov; pri tem pa se puščajo celi okraji brez kakoršne si bodi ceste, pušča se, da prebivalci teh okrajev trpinđijo sebe, živino in vozove, ako hočejo kaj odvesti ali dovesti.

V proračun postavlja tudi svoto za vodne zgradbe in za dobavo vode, ali vender pušča vode neurejene, da preplavljajo livade in polja, da prouzročajo mrzlico in druge bolezni; pušča cele vasi brez zdrave pitne vode ter dela vse mogoče

PODLISTEK.

Onégov Oní.

(Iz popotne torbice Onéga Onégovega.)

(Dalje.)

Po končanem obedu, ko se je namočil jezik našemu Onému v sladkem vincu, vname se jako živahen pogovor. Govorili so najprej o cerkvenih potrebah, potem o letini, o ljudstvu itd. Ker je imel danes Oní glavno besedo, dovolé naj mi čitatelji, da jim povem, kaj so se vse razgovarjali.

„Oní“, reče župnik, „pozabil sem že skorom, kaj se je zgodilo tvojemu strijcu, povej mi znova“.

Oní zvrne kozarec, a ne na tla, kakor župnik kopuna, ampak v usta, obriše se z roko, pokima z glavo, nategne ustnici in začne:

„Vidite g. župnik, o ranjkih ni lepo slabo govoriti. A ker je bila hudobija mojega strijca vneboupijoča, mi Bog ne bode zameril, ako rečem, da je bil moj pokojni strijce velik potepuh, dà, razbojnik je bil. Sklenil je, ropati pošto. Skrije se v grmovje. Ko zasliši, da se bliža voz, pripravi se, da bi ubil sè sekuro „postiljona“. Ne

sluteč nič slabega, zaspal je bil ubogi postiljon na potu. Strijce skoči k njemu, potegne ga z voza, preseka mu glavo in oropa pošto. A pravica je izvedela za razbojnika. Moj Bog! ako bi vedeli g. župnik, kaj se ni vse govorilo, kako hudo bode kaznovan, a storili mu niso nič drugega, nego — odrezali so mu samo — glavo“.

„Povej mi tudi, kako je bilo na Furlanskem?“ vpraša nadalje župnik izgovornega Onéga.

Onégov Oní zvrne zopet kozarec, obriše si usta, pogleda okrog sebe, ako ga vsi poslušajo in ko se prepriča, da so uprli vsi oči vanj, začne:

„Prejānega g. župnika imel sem zeló rad in tudi ljudem je bilo zeló hudo, ko se je poslovil od nas. Pravijo, da so ga poslali v Furlanijo, ker je bil napisal v list „Sočo“ sledeče besede: „Vi Furlani pa ostanite pri vaših „cincarelah“ in pustite nas Slovence pri miru“. Ker so se Furlani grozno jezili nad izrazom „cincarele“, mirovali niso toliko časa, dokler niso izvedeli, kedo je pisal o njih na tak način. Zatožili so ga in za kazen je bil

premeščen ubogi gospod med Lahe. Hudo mi je bilo pri srcu, ker ga nisem mogel videti. Ko že nisem mogel več prestajati, ukašem svoji stari, naj narodi prav lepo, veliko štruco masla in se napravim na pot k njemu. Spominjam se še sedaj, kako mi je tožil, da se mu slabo godi.

„Glej“, rekel mi je, „dragi moj Oní, jutri imam „ofer“, a ne prinesejo mi drugega, nego par „patakonov“ in nekoliko „pomaranč“.

Smilil se mi je ubogi gospod. Iz usmiljenja navadil sem ga, kako naj „pridiga“ v cerkvi, da mu pojdejo ljudje bolj k „ofru“ in v resnici — moj nauk je pomagal.

V Furlaniji imajo navado, da je najprej „pridiga“, potem „ofer“ in po „ofru“ maša. Na dan „ofra“ bilo je vse polno ljudij, a kadar je pričel „ofer“, drlo se je vse iz cerkve; le kaka stara ženica, ki je vedela, da bode morala v kratkem umreti, usmilila se je ubogega reveža. A ta dan, ko sem bil jaz tam, bilo je drugače, ker navadil sem ga bil, kako naj „pridiga“. Ko pride namreč na prižnico, začne vzvišeno:

„Kedor daruje mali dar namestniku božjemu, zapisano ima potem v nebesih

dobro delo, ki mu pomaga, da mu sv. Peter ložje odpre nebeska vrata.“

In kako krasna so nebesa! Tam je velika gora — polente in okoli in okoli je neizmerno morje „toča“. Znano je, da Furlanom zelo ugaja „polenta s točom“. To je tudi pomagalo, ker ljudje so se kar drli k „ofru“.

„To ni mogoče!“ zakliče jeden ključarjev nad Onégom, ki je tako lepo pripovedoval, kakor bi se bilo v resnici vse to zgodilo.

„Tudi to ni bilo mogoče“, razjezi se Oní nad njim, „ko si Ti pod ognjiščem kričal: v svoji hiši sem jaz gospodar!“

„Kaj, kaj?“ nasmeje se radovedno župnik.

„Koj vam hočem povedati“ nasmejno se Oní in zvrne kozarec. „Bilo je pred nekajimi leti. Ranjki gospod župnik me je poslal k temu nevernemu ključarju“.

„Molči in nikar ne pravi“, prosi ga ves v zadregi ključar.

„Saj ne lažem“ odvrne mu Oní. „Še nikdar se nisem legal in se tudi ne bom in resnico se sme govoriti“, pravi Oní. Prosim te nikar me ne moti, da se čisto nič ne nalažem. Bilo je toraj tistega dne,

težkoče, ako prosijo občine za podporo, da bi si sezidale vodnjake.

On potroši lepo svoto preko 21.000 gld. za poljedeljske svrhe in za narodno gospodarstvo; ali od tega ima le majhno ali nikako korist hrvatski in slovenski narod v deželi, ki je večinoma poljedeljski in v čemer bi se mu moralo, ako nikjer drugje, pomagati najizdatnejše. Obotavlja se ali v obče ne daje podporo onim, ki žele kaj storiti. Dotični uradniki ne poznajo jezika narodovega. Dotični zavodi in sveti so samo za Italijane, da se po mogočnosti širi italijanstvo mej hrvatskim in slovenskim narodom. —

(Konec prih.)

Različne vesti.

Politiške vesti. Francoska je praznovala te dni stoletnico prve republike. Kakor vse kaže, utrdila se je v Franciji republičanska vladna oblika tako, da jej je osiguran obstanek. To pa tem bolj, ker jo priporoča tudi prosvetljeni Lev XIII. in z njim ogromna večina duhovščine. Nasprotno jej le mala peščica rojalistov, kojim je na čelu grof Pariški. Nedavno so priredili rojalisti v Montaubau banquet, pri katerem je grof Haunville, zastopajoč grofa Pariškega, izjavil, da se rojalisti pokore papežu le v verskih in nra vstvenih zadevah, a nasprotovati hočejo spoštljivo njega (papeža) ukažu, da naj bise odpovedali nadi do zopetnega ustanovljenja monarhije. Kaj poreko govorniki s I. kat. shoda o tem postopanju rojalistov, ki so bili vsikdar trdna zaslomba rimski stolici in veri katoliški? Ti se v politiški zadevi nočejo pokoriti niti sv. Očetu samemu.

V deželnem zboru češkem predložili so Mladočehi načrt adrese do cesarja, odrekajoče ustavi pravno podlago, zahtevajoče zopetno uvedenje državnega prava, zatožujoče Nemce in se pritožujoče do vlade, odklanjajoče spravo ter zahtevajoče samoupravo in samostojno zakonodajstvo za Česko. Staročehi pa so predložili postavni načrt, tičoč se jezikovne ravnopravnosti pri javnih uradih na Češkem.

Ponižno vprašanje. Nasprotstvo mej obema strankama slovenskima postruje se od dneva do dneva. Na I. katoliškem shoda proglasila je jedna stranka nekatera načela, kojim se najodločneje upira druga stranka. Jedna stranka zahteva, da se narod brezpogojno pokori svojim cerkvenim pastirjem tndi v politiških zadevah; druga stranka odklanja odločno to zahtevo. V tem prepiru dovoljeno nam bodi nastopno ponižno vprašanje:

ko me je poslal ranjki g. župnik k temu cerkvenemu ključarju. Že od daleč zaslišim ropot in krik njegove čene. Hotel sem se vrniti, a ker mi je vsak ukaz g. duhovnikov svet, stopim v hišo. A kaj zagledam tu? Ta ključar je tičal pod ognjiščem in po njem je udrihala s palico njegova žena. Na ves glas se zakrohotalam: „Ključar, kaj pa delaš pod ognjiščem?“ In veste g. župnik, kaj mi odgovori on? Ves v jezi zakriči:

„V svoji hiši sem jaz gospodar, delam lahko kar hočem in grem tudi, kamor hočem.“

Vsi se namuznejo ubogemu ključarju, še celo g. župnik, ki ga radovedno vpraša:

„No, zakaj te je pa tepla žena?“

„Za nič“ odvrne ključar. Onf me je navadil, da moram reči vsako pot, ko se mi kolče: „Ljubica, Bog ti daj dobro, kjer si!“ In tako se je zgodilo tisti dan. Zakolče se mi in jaz pa vzdihnem prav milo: „Ljubica! Bog ti daj dobro, kjer si!“ To pa je slišala moja žena in me je nabrisala za mojo nezvestobo. Sicer pa to ni nič v primeri sè svinjo v konoplju.

(Dalje prih.)

Se-li moramo v politiških zadevah pokoriti tudi takim škofom, ki ne le simpatizujejo z elementi, protivnimi našemu narodu, naši dinastiji, naši cerkvi, naši duhovščini in vrhnemu poglavarju te cerkve; ampak, ki v novejšem času še posebno naglašajo prijateljstvo svoje do teh elementov?!

Deželni zbor tržaški ima jutri ob 7. uri zvečer javno sejo. Na dnevnem redu je tudi postavni načrt, tičoč se osnove zemljiške knjige za občino tržaško.

Odbor za priredbo slovenskega banketa na čast Luku Svetcu razpošilja naslednje vabilo: Minuli so dnevi slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Žalibog, da se je katoliški shod postavil na neko skrajno stališče, katero nas ne more dovesti do toliko zaželjene sprave. Ravno nasprotno, še poostri je razglasje mej slovenskima strankama. Z obžalovanjem moramo konstatovati, da je katoliški shod in njegov pripravljalni odbor proti uzorni naši družbi sv. Cirila in Metoda in v zvezi z njo proti našemu starosti narodnemu poslancu gosp. Luki Svetcu postopal na način, kateri je moral užaliti njega in vsacega rodoljuba. Ljubljanski rodoljubi so torej sklenili prirediti njemu na čast v nedeljo dne 9. oktobra 1892. ob polu 2. uri popoldne v prostorih starega strelišča v Ljubljani slovenski banquet, s katerim hočemo izjaviti, da se popolnoma slažemo s svojim v borbi za narodne koristi osivelim prvakom in vernim nositeljem neskaljenega sporočila dr. Bleiweisovega na svoj narod, — da visoko cenimo našo vzvišeno, za naš narodni obstanek toliko potrebno in zaslužno družbo sv. Cirila in Metoda, — in da smo nasproti skrajnostim, izjavljenim na katoliškem shodu, složen in jedini narod, kateri ne glede na stan in nebiestvene dosejanje raslike v mišljenji odeslej hoče hoditi jedno pot in s združenimi močmi dosežati skupni naš smoter. Vabimo torej odlične rodoljube iz vseh pokrajin, da se ne strašijo truda in stroškov in se udeležo te predbežne izjave združene na odne stranke. Prosimo, da se blagovole rodoljubi mej seboj dogovoriti o udeležbi ter da se najdalje do 5. oktobra 1892. naznani število udeležencev. V Ljubljani dne 16. septembra 1892. Pristarlja se, da se vabila niso mogla doposlati vsakemu posameznemu ter se prosi, da se neglede na to, ali je kdo vabilo prejel ali ne, javi sam ali v družbi z drugimi za udeležbo. Opozarja se tudi še na to, da bo dne 9. oktobra zvečer v novem deželnem gledališči slovenska predstava.

Slovensko vprašanje in „Cittadino“. Tržaški listi se navadno bojé slovenskega vprašanja, liki hudič sv. križa. Kadar govore o Slovanih, govore ti kakor Turki o krščanski veri ter merijo slovanstvo v obče po ozki meri krajnega tržaškega sovraštva proti satiranim Slovincem. Ako čitamo v „Mattino“ kak spise o Slovincih v obče, zdi se nam, da čitamo kako parodijo o srednjeafričanskih divjih narodih. Nekdaj je očka „Cittadino“ veljal kot glasilo tržaških konservativcev in čestokrat se je v njem čitala marsikatera sodba o Slovanih, katera, čeprav ni bila natančna in Slovanom prijazna, vendar ni bila toli polna onega smradnega strankarskega duha kakor sodbe in menenja družih listov. Sčasoma je ta list, ali stranka, ki ga izdaje, jela skakati z leve na desnico ter prebračati politiške kozolce. V tem, ko je „Cittadino“ danes simpatizoval s Slovani obrekoval jih je jutri ter jih črnil. Tu smo gledali zajca, skritega za grmom. „Cittadino“ je plesal in pisal kakor mu je velela tedanja protislovenska vlada. Z odstopom Depretisa prelevil je kmalu tudi „Cittadino“ svojo barvo ter iz politiškega pustolovca postal največji nestrpnost. Pridružil se je odločno „Piccolo“ in „Indipendenteju“ ter začel tirati velikolaško politiko. To svojo smer je obdržal do današnjega dne ter velja danes kot pristni lahonski list z velikolaškimi nazori. Pri vsej svoji srditosti proti

Slovanom vendar ta list nikakor ne presega menenja in sodbe sedanjega „Mattino“, ki je po priliki zavzel njegovo mesto, ter navzlic vse svoje zagrizenosti prinaša sem ter tja nekatere dopise z Dunaja, kateri še precej pravično pojasnujejo dunajsko vlado in njeno razmerje do Slovincov v notranjih deželah. Kadar pa ta list seže po domačih razmerah, tedaj je konec treznemu mišljenju in po vzgledu družih tržaških časopisov udriha po nas Slovincih kar s cepcem. Minole dni je prinesel vrsto člankov o slovenskem gibanju, kjer še precej trezno premotruje razmere Čehov, Slovakov, Hrvatov ter opravičuje njih težnje po združenju, dočim, dotikajoč se domačih, primorskih dežel, grdo napada nas Slovence; trdeč, da mi nimamo tu pravice do obstanka, smeši našega poslanca g. Nabergerja, kateri edini se na odličnem mestu protivi prisilnemu poitalijančevanju tukajšnjih dežel. „Cittadinovih“ idej in mislij o tukajšnjih razmerah ne bodemo tu ponavljali niti zavračali, kajti vsa so le kukavičja jajca. A v aolo k „Cittadinu“ gledé naših razmer in pravic tudi ne gremo. Tem manj mu pa verujemo, kajti iz objavljenja teh člankov je bilo razvideti, da tukajšnjim Lahom ni do resnice in treznega proučevanja, pač pa do tlačitve in surovosti. V dokaz temu bodi, da so se nekateri listi celo nad tem jezili, da „Cittadino“ sploh objavlja članke o Slovanih; to priča o velikanski duševni slepoti in neizrečeni zagrizenosti tržaških neodrešencev. A pride čas, ko se bodo morali tudi na nas ozirati, čeprav bi nas hoteli sedaj potajiti.

Iz spodnje okolice se nam piše: Novi otroški vrt „Družbe sv. Cirila in Metoda“ na Greti se je odprl v nedeljo dne 25. t. m. v navzočnosti lepega števila otročičev in občinstva; častno je bila zastopana tudi Tržaška ženska podružnica sv. Cirila in Metoda. Obširneje poročilo o tem odpretju prinesemo v prih. št. našega lista. Omenjati je vredno, da se je vzlic strastni nasprotni agitaciji vendar upisalo lepo število otročičev, in da število še narašča.

Hvala onim, kateri so pripomogli s priporočevanjem vrta, ali na druge načine, da se je oglasilo primerno število otrok! Vseled nasprotne agitacije bilo je upisanih še malo dni pred odpretjem jako malo število otrok, a potem se je obrnilo, hvala Bogu, koj na bolje. Plakati, s katerimi se je naznanjalo odpretje vrta, — trgali so se raz zidov po nesramnih rokah. Renegatstvo je dospelo na Greti že do vrhunca; mnogokako hišo bi morali imenovati pravo janičarsko gnezdo! Veliko število otrok, kraških in Kranjskih starišev, preklinja ob poti v italijanščini ter žlobudra v Tržaškem narečju, med tem ko ne znajo stariši izpregovoriti pravilne ital. besede! Rodoljubom, kateri so prigovarjali materam, naj upišejo otročiče v naš vrt, odgovarjalo se je, da dobé v italijanskem otr. vrtu dvakrat na leto obleko ter jesti brezplačno — ali pa, da se otroci tam nauče vsaj italijanskega jezika! — No, posledice so gori navedena slika Gretsarskih otrok. — Upati je, da se kmalu pokaže razlika mej otroci enega in drugega vrta, in upati je posebno, da se valed odpretja otroškega vrta „Družbe sv. Cirila in Metoda“ i razmere na Greti nekoliko predrugačijo!

Zemljiška knjiga v Istri. Naš „Mattino“ pokazal nam je zopet, kako si tolmačijo ustavo in temeljne zakone naše oni krogi, ki podpirajo ta list. Zahtevajoč za zemljiško knjigo v Istri izključljivo italijansk značaj, (italianità del nostro libro tavolare) obsoja okrožnico deželnega sodišča z dne 5. julija 1875., določujočo da se sme uknjiževati tudi v družih jezikih, ne pa samo v italijanskem; češ, da nastane „babilonski turn“, ako zadobe tudi drugi jeziki svojo pravico. „Il Mattino“, se boji „zmešnjave“. Mi se je ne bojimo, ali če že hoče jednotnosti po vsej sili: potem pa ima jezik večine prebivalstva v prvi vrsti pravico do gospodstva.

Toda mi obojamo to stališče, ker smo za ječnakopravnost. Kako „Il Mattino“ falsifikuje resnico, bodi v dokaz njega trditvev, „da vsi vedo, da je večina v Istri italijanska“. Toraj niti podatki ljudskega štetja mu niso veljavni, koji čin so izvršili po večini Italijani sami. Tako daleč ni posegel niti najradikalnejši italijanski list, kakor je to storil slavni „Mattino“. „Il Mattino“ se jezi na oba slovenska odvetnika tržaška, ker ulagata slovenske prošnje za uknjiženja v zemljiško knjigo. Imenuje ju zaničljivo „due legule“, „famosi portabandieri“ tiste stranke, „ki dela toliko sitnosti v ladi in večini Istre“. S tem identifikuje vlado z Italijani. Zanimivo bi bilo vedeti, ali je to napisal po ukazu svojih rednikov? Sta-li vlada in italijanska stranka res jedno in isio? Če ni res, treba da vladni organi postavijo na laž drzneža; če pa je res, potem pa pomilujem o. A zapomniti si hočemo to.

Iz Škodnja se nam piše: Blizajo se volitve v mestni in deželni zbor tržaški. Kakor vsakokrat se tudi zdaj pripravljajo naši nasprotniki, da posežejo odločno v volilni boj. Letos se pripravljajo še posebno.

Ker so se pri zadnjih volitvah prepričali, koliko je vplivalo slovensko pevsko društvo „Velesila“, sklenili so, da si tudi oni osnujejo svoje pevsko društvo.

Oče tej ideji je nek čudak, rodom — iz Ajdovščine. Ko se je ta mož naveličal cerkvenega petja, prosil je za vsprejem v „Velesilo“; a tudi tu se je naveličal v malo mesecih, ter prestopil je zopet k cerkvenemu zboru. Ko se je pa „Velesila“ poravnala z veleč. g. župnikom ter sama prevzela cerkveno petje, hotel je zopet pristopiti k temu društvu. Odbor ga pa ni hotel vsprejeti drugače, nego da plača, kar dolžuje društvu. Ne da bi bil rekel črno ali belo, žel je. Jezen pa je bil silno in v svoji jezi se je izmišlil z drugimi njegovimi „bratci“, ustanoviti italijansko društvo, ki naj bi klubovalo „Velesili“. Dobili so res učitelja in vaje so se pričele. Vsa komedija je pa trajala komaj par mesecev in društvo je jelo hirati. Peščica tukajšnje gospode od avite colture, to videča, priskočila je društvu na pomoč; a vzlic tej pomoči zbrali so v društvu ukupno — 5 izobraženih mož. „Velesila“ je bila vesela, da se je iznebila tacihi „pevoev“, a italijanska gospoda je sama pritekla k njim.

Tako so torej osnovali pevsko društvo, kojemu se menda dali naslov „Club corale Servolano-Triestino“. Predsedoval mu pa bode neki tukajšnji gostilničar, kojega so Slovenci postavili na noge. Za tom se nekateri drugi lahonski; mej temi je celo jeden, ki je privandral iz Italije tu sem. Seveda, znaega Piberiča tudi ne manjka. A vse to nas ne plaši: uverjeni smo, da bo ves njih trud zastonj. Vsaj imamo svojo krepko „Velesilo“ in naši sosede pri sv. Mariji Magdaleni imamo svojo „Slavo“. Tema dvema društvoma priporočamo, da družita vse domače ljudstvo okolo sebe, da si širita krog prijateljev. Ljudstvo pa naj se ne da slepiti od nikogar, ampak drži naj se trdno svoje svete domovinske stvari. In če pride kdo ob volitvah ponujat denar, zagrozite se mu: „Poberi se izpred oči, skušnjavec; ti živiš od nas, ne mi od tebe!“

Zato se moramo tesno združiti Škodenci in Magdalenci, da pojdemo skupno v volilni boj in pod skupno zastavo.

Tako bodemo zmagali: ne z majhno, ampak ogromno večino!

P o h a j a č.

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela veliko zbirko večinoma trdno vezanih knjig od gospe vdova dež. poslanca, Elize Robičeve. Čast. prvomestnica Kranjske ženske podružnice, gosp. županja Leop. Šavnikova, je poslala ob podružnični ustanovitvi do sedaj najobilnejši edenkratni donesek, 298 gld. 10 kr. Presenetila nas

to ni: na trdi skali stoječi slovenski Kranj čuva namreč v sebi akalnatih ženskih značajev. — Prva Ljubljanska moška podružnica pošilja 120 gl. 30 kr. in „slovenski klub“ pa koroško katoliško politično društvo v Celovci 100 gl., čes., ker uprav naša družba najbolj potrebuje podpore radi vedno množičih se svojih zavodov. Naklonili so družbi nadalje: Ženska šentjakobsko-Trnovska podružnica koj ob svoji ustanovitvi 60 gl., ženska in moška podružnica v Kamniku 58 gl. 50 kr. kot dohodek veselice z dne 4. sept.; č. g. J. Keršič, župnik v Jesenicah, mesto običajnih formalnosti 30 gl. povodom izleta Ljubljanskega Sokola na Jesenice; č. g. Fr. Lekše, kapelan v Vojniku, 26 gl. kot podružnični prvomestnik; za družbo naučeni Vitešlav pod Krvavcem (Cerklje na Gorenjskem) 15 gl.; g. Fr. Silvester iz Vipave 12 gl.; č. g. Fr. Krek, kapelan v Cerkljah, 10 gl., nabranih ob rojstvenem dnevu presvetlega cesarja v večji družbi; gosp. pravnik Regally 7 gl. 31 kr.; nabranih v veseli družbi slovenskih učiteljev na Dunaji; g. A. Virant 6 gl., nabranih mej Dolenj. Sokolom pri izletu v Družinsko Vas; g. Ivan Globočnik tajnik „Slovenskega bralnega društva“ v Kranji, 6 gl., katere so složili Kranjski rodoljubi ob priliki sklepa kegljanja za dobitke na korist bralnemu društvu; g. Karolina Lapajne iz Idrije 5 gl.; „Stari Slovenec“ 2 gl. in abiturijent Frd. Gomilšek 1 gl., ki so ga složili dijaki na primiciji č. bratov Vavpotičev v Ormoži. — Ginjenim srcem se vam zahvaljujemo, častite Slovenke in dragi Slovenci, na Vaši dejanski radodarnosti napram naši družbi. — Sveta brata Ciril in Metod vam bodeta zato priporočnika; višnji Bog pa bodi Vaš večni plačnik.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Oprtija nam piše rodoljub: Kakor je že znano, zmagali so bili pri občinskih volitvah šarenjaki, na kak način, to mi ni treba praviti. Pravično in pošteno gotovo ne, ker tega oni ne poznajo. Ko bi se bile volitve pravično vršile, Taljanom smaga ni mogoča. Toda njim je drago vsako sredstvo, če je še tako sramotno, da obdrže kmeta v svojih pesteh. Že so se zelo veselili, kres so šgali in streljali od veselja. Pili pa so morda na medvedovo kožo. Ko so baje mislili že na volitev župana, pa kaj se jim zgodi? — Naša stranka uložila je proteat, kateri se opira na taka kričeča fakta, da, če je le še kak zakon veljaven, bodo volitve razveljavljene. To pa Taljane tako grize, da so postali vsi besni in da svoje divje sovraštvo do Slovenov ob vsaki priliki pokažejo. Marsikateri izmed častitih bralcev je morda mislil, da se je ta Oprteljka gospoda vendar že enkrat malo poboljšala in da jih je že sram pred svetom svoje aurovosti, ker se že nekaj časa ni čulo od njih. Toda motil bi se. Preved bi imel opraviti, ko bi hotel objavljati vse njihove zlobnosti proti nam. Za danes naj zadošča nastopni dogodek, o kojem sem obvestil dne 17. t. m. visoko c. kr. namestništvo v Trstu: „Mnogo sem že slišal in čital o aurovosti in divjaštvu po istrskih mestih, a zdelo se mi je skoraj nemogoče, da bi bilo v mestih toliko manj naobrazbe nego pri kmetu; ali žalibog, motil sem se.“

Dne 13. t. m. šel sem bil po opravlilih na c. kr. poštni urad. Bil sem prvikat v Oprtiju (Portole) in ne poznam nobenega človeka tam, kakor tudi oni mene ne. Pa kaj jim je dalo povod, da so me tako divjaško odslovili? Morda sem jim zabavljaj, ali jih nisem pozdravljaj? Ne to, ne uno. Pozdravljaj sem jih, toda slovensko. Zaradi tega so se zbirali oprteljski mestjani od vseh „voglov“ da so se pa bolj prepričali, da nisem Taljan, poslali so dva na poštni urad poslušat, kako govorim. Govoril sem seveda slovensko, ker italijansko ne znam, in to je bilo dosti. Ko

sem se vrnil iz urada proti domu, prihrumela je velika množica za hrbtom, ki je žvižgala, tulila in me psovala z različnimi psovskami; ker pa, kakor zgoraj rečeno, ne razumem italijansko, zapomnil sem si edino le besede: „porco Croato“, kar pravijo da je običajno v teh mestih. Tako so me spremili blizo četrte ure daleč. Ako se tako ponajajo mestjani, kateri se prištevajo k naobraženim, kako naj se ponajša kmet? Zares žalostne so te razmere. Topolovac, 17. septembra 1892.

„M. K.“

Beseda okoličanskim starišem. Prihodnjo soboto dne 2. oktobra odpró se tudi vrata „slovenskih“ šol v okolici ter začne se novo šolsko leto. Šole v tržaški okolici so bile predmet mnogim člankom v našem listu radi njih nedostatnosti in pomanjkljivosti. Neštevilokrat smo v našem listu opozarjali vlado in slovenske stariše na pomanjkljive te šole ter osobito zadnji smo priporočali, da svoje otroke vpisujejo v slovenske razrede teh šol. Kakor znano obstoji v tržaški okolici 11 ljudskih šol, vzdrževanih po mestnem magistratu in sicer: v Križu, na Proseku, v Barkovljah, v Rojanu, na Opčinah, v Trebšah, v Bazovici, pri sv. Ivanu in v Skednju. O kakovosti teh šol smo že večkrat govorili. V zgornji okolici, hvale požrtvovalnim učiteljskim močem, so te šole še precej dobre, a v spodnji okolici so nastavljeni poleg pristnih Lahov tudi učitelji-Slovenci, kojim za narod (le malo je častnih isjem) ni ničesar marj in koji narodnost še ovirajo. Razun tega so na vseh spodnje-okoličanskih šolah ustanovljene laške vsoprednice, kamor se slovenska mladina vabi in tira in kjer se raznaroduje ter postaja narodno mrtva. Dočim se otroci po zgornji okolici v trirazrednici vsaj dobro nauče brati in pisati, se v „spodnji niti temu ne priučo v štirirazrednici, kajti poduk v spodnjeokoličanskih šolah je tako uravnan, da se otroci v prvih dveh razredih še nekoliko nauče na podlagi svoje materinščine, dočim v tretjem in četrtem razredu še ono malo priučena pozabijo, kajti od tretjega razreda počenši se jim pouk jame deliti v tujem laškem jeziku ter se jim siloma celo krščanski nauk vceplje v laščini, koje otroci samoumevno ne razumejo. Ako pripomnimo, da se v sadnjem razredu jame poučevati celo nemščina na podlagi laščine — ima lahko vsakdo pravo sliko babilonskega pouka na teh šolah. Skušnja kaže, da otroci, ki so dovršili štiri-razrednico v spodnji okolici, niso godni za nikak daljni poduk ter se morajo posvetiti kacemu obrtu ali rokodelstvu, pri tem pa komaj za silo vedo pisati in brati, kajti, kakor smo že opomnili v sadnjih dveh razredih so pozabili to, kar so se v prvih dveh naučili. Iz tega je pač razvidno, koliko moralne škode prihaja okoličanom od ljudskega šolstva, ki je poleg njega nespособnosti jako drago, kajti za denar, ki ga okoličan plačuje za te šole, napravil bi si lahko sam mnogo boljše in koristnejše učilnice. Razun tega je v spodnji okolici nastavljenih nekoliko učiteljev, kojih namen glavni je — iti magistratu na roko v poitalijančevanju okolice. Ti organi posredno ali neposredno prepričujejo domače ljudstvo, da vpiše svoje otroke v laške razrede mesto v slovenske. Zadnjič smo objavili enak slučaj, kako je neki italijanizator prepričeval istrskega kmeta, a zaman. Kar je storil zavedni, čeprav neuki kmet, stori naj vsak okoličan ter naj dobro zavrne vsacega, ki mu svetuje narobe. Nedostaten in pomanjkljiv je sicer pouk na okoličanskih šolah, vendar naj okoličani pridno vpisujejo v slov. razrede svoje otroke, laški razredi pa naj ostanejo prazni. S tem, da ne upišete svojih otrok v nepotrebne laške razrede, pokažete najbolj, da teh razredov v okolici ne potrebujete; s tem zatreste iste najlozje sami, kajti v pomanjkanju učencev, prisiljen bode magistrat jih zapreti. Sedaj, v začetku leta, je odločilen čas. Okoličanski stariši! pomislite, da s tem, da vaši otroci zahajajo v

laški razred, škodite narodnosti naši in otrokom samim, ker ti v laških razredih nazadujejo, ker jim manjka znanja učnega jezika. Ne poslušajte kričačev! Vi sami plačujete šole z davki in šole morajo ustrezati vašim željam in potrebam! Torej pošljite svoje otroke v slovenske razrede ter ogibajte se laških! „Moj otrok se mora priučiti svojem jeziku“ — to bodi vam geslo!

Veselico z igro, petjem in tamburanjem priredi v nedeljo dne 16. oktobra t. l. „Tržaško podporno in bralno društvo“ v dvorani „Bralnega društva“ pri sv. Ivanu. Zajedno se naznanja, da bode isto društvo imelo v soboto dne 14. januarja 1893. v redutni dvorani gledališča „Polit. Rosseti“ svoj letni veliki ples, kar se naj blagovoli uvaževati.

Vabilo k občni zboru podružnice sv. Cirila in Metoda v Podgradu dne 6. okt. t. l. ob 2. uri popoldne. Vspored. 1. Poročilo podružničnega načelnikstva po §. 12. družb. pravil. 2. Volitev bodočega odbora. 3. Prejemanje uplačil od letnikov in podpornikov. 4. Morebitni predlogi. Med zborovanjem vsprejemajo se tudi novi člani. K obilni udeležbi vabi najljubdeje

ODBOR.

Volilski shod. Ker se bliža občni zbor „Slov. pevskega društva“, vabijo se častiti člani, priti k posvetovanju, ki bode v prostorih „Del. podp. društva“ v soboto dne 1. oktobra ob 8½ uri zvečer.

Ivan Umek.

Laška vina se menda v Trstu ne vdomačijo, kakor se niso vdomačila prejšnja leta, ko je bil njih uvoz celoma prost carine; dobro italijansko vino se tu ne more točiti pod 40—48 kr. liter, a za to ceno se lahko dobe mnogo boljše istrske in tukajšnja vina. Po 28—36 kr. se sedaj po nekaterih beznicah prodaje neka brozga pod imenom italijanskega vina. A to ni pitno ter vrže vsakega moža ob tla, ako ga izpije en liter. Prepričan je tu, da bode klavzula sicer jako škodila kmetu, ki bode prisiljen svoj pridelek prodajati pa nižji ceni, a zajedno bode škodovala tudi konsumentu, ker bo pil vino, koje ne prija njegovemu okusu.

Iz Šmarj se nam piše: Z ozirom na vest v poslednji številki „Edinosti“ pozivljamo vinske trgovce, da se zaupljivo obrnejo do gospodarja Petra Kluna na Montitoži h. št. 29. Ta mož je zanesljiv narodnjak in velik prijatelj naroda slovenskega. Posestnik Peter Klun se bavi že 20 let s vinogradstvom in je izvrsten kmet. Do njega torej treba, da se obrnete ne pa do družih, ki se vedno kažejo nasprotnike naše narodnosti.

Poverjeniki vojaških knjig na slovenskem jeziku, katere so jim bile razposlane pred tremi leti, naprošeni so, da bi poslali obračune na dotično mesto v Gradec.

Kolera v Hamburgu ponehuje. Tudi iz Galicije, kjer se je primerilo nekoliko slučajev, ni čuti več vznemirljivih vesti. Na dejati se torej smemo, da nas ne obišče ta strašni gost.

„Kratek sestavek poduka in pravil o koleri“ (Dalje).

14. Splošno razkužilo je 50%tna karbolna raztopina (1 del karbola na 18 delih vode). Za razkuženje ocedkov je tudi 20%tno vapneno mleko (belež, 1 del negašenega vapna in 4 deli vode) rabljiva. Sublimatova raztopina (1 na tisoč, t. j. 1 del sublimata na 1000 delov vode, ali 1 gram sublimata na 1 liter vode) se sme le na zdravniški ukaz rabiti. Lisolna raztopina (1%tna — 1 del na 99 delov vode) in klorovo-vapnena raztopina (2%tna — 2 dela na 98 delov vode) ste dobri kot voda za pranje pōda, lesenih posod in tudi rok. Stene se morajo razkužiti s pobelednjem. Vse perilo mora ležati v svrhu razkuženja dvanajst ur v karbolni raztopini. Na to se mora skuhati. Vsebinsa slamnjakov, žimnic iz morske trave se mora sežgati. Če je na razpolaganje razkuževalna priprava, se lahko ne samo perilo,

ampak tudi posteljna roba, posebno žimnice iz žime, odeje, podzglavja prav primerno se soperom razkužijo. Vendar se smejo rabiti le pregledane razkuževalne priprave pod vodstvom zvedenca. Sicer je tudi suho razgrejenje, kurenje in močno prezračenje en cel teden dopolnilno sredstvo razkužbe.

15. Mrličje je zaviti v rjuhe, ki so napojene s karbolno raztopino, in po natančnem mrtvaškem ogledu prec prenesti v mrtvašnico.

Pogreb naj bo priprost in brez svečanosti; mrličje se nimajo sprati. V smrtno hišo naj ne stopijo udeležitelji.

16. Da se vspešno ustavi razširjanje kolere in se jo brzo zatré, je potrebno, da vsakdo ta pravila na tanko spoľnuje, da prebivalstvo javne organe in zdravnike radovoljno in s razumnostjo podpira.

Najvažnejša dolžnost je, vsak slučaj kolere ali kolere, da, bljuvanja sploh koj naznaniti, kar so prav strogo dolžni vsi gospodarji, sosebno lastniki prenočevališč, vsi zdravniki, zdravstvene osebe, dušni skrbniki.

Dunajski kolesarji napravili so vastrpno dirko z Dunaja v Trst. Prvi je pridiral Sobotka v 28 urah 45 sekund, drugi Wokurka v 28. urah 20 min., oba Čeha. Sedmi je prišel v 29. urah in 24 min. V Trstu so jih lepo sprejeli z neko improvizovano godbo ter jih na to odpeljali v gostilno.

Tombola bila je minolo nedeljo na dvorišči velike vojašnice. Prvo tombolo je dobil nek krojač, cinkvino pa neka šivilja. Nereda ni bilo.

Ogenj je nastal v sredo popoldne v Singerjevi trgovini manufakturnega blaga. (Via della Barriera vecchia št. 19). Škoda je baje precejšna. Gospoda Singerja ni bilo v Trstu, a vrnil se je zvečer. Padel je v omedlevo izvedši nesrečo.

Mrtvoud je zadel 58letnega dimnikarja Ant. Zanfretta in sicer v gostilni „Pilsen“. Prenesli so ga na njegov dom, kjer je umrl.

Znorel je mladenič T. H. Znani Treves ga je z navadno pretvezo odpeljal v bolnico.

„Slovenski Svet“ ima v 18. št. naslednjo vsebino: 1. Narodnost in parlament. 2. Dijakom. 3. Liturgija rimske cerkve. 4. Корреспондентъ. (V ruskem izvirniku in ruskem prevodu s cirilico in latinico). 5. Словенцы. (Slovencu. Srbska pesem.) 6. Knez Meščerski pa njegov dnevnik „Građdanin“. 7. Wolfov slovensko-nemški slovar. 8. Ruske drobtinice. 9. Dopis s Koroškega. 10. Ogled po slovanskem svetu. 11. Književnost.

Opozarjamo slovensko občinstvo na oglas odpretja prodajalnice jestvin „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“ v ulici Belvedere št. 3.

Na znanje. Udom „Delalskega podp. društva“, kateri so plačali še le do 35. tedna, se naznanja, da so že zastali za 4 tedne, ker se od 25. sept. do 1. okt. šteje 39. teden.

75.000 gl. je glavni dobitek 50 novčene loterije. Žrebanje 15. oktobra.

Zahvala.

Slovenski šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu, daroval je g. J. Mikol 40 knjig večinoma družbe sv. Mohora. Srčna hvala! Gotovo ima marsikdo, za mladino in učiteljstvo primernih knjig, ki bi se tu marljivo čitale. Prosimo, naj bi dobil g. J. Mikol mnogo posnemovalcev!

Trst, dne 28. septembra 1892.

Vodstvo družbene šole.

Javna zahvala.

Vsem sorodnikom prijateljem in znancem, ki so spremili mojo pokojno soprogo **Margareto Zlobec, roj. Šelko** k večnemu počitku, izrekam tem potem svojo najiskrenejšo zahvalo.

Zahvala bodi tudi postrežnicam, ki so bile toli vestne v postrežbi.

V Trstu, dne 26. septembra.

Anton Zlobec, žalujoči soprog.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, vpisane zadruga z omejenim poročivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 3-104

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančajše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonialnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in siropove pijače, „pasarete“ in sitone. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“

Petra Muscheka, v ulici Sargente (blizu tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosičiča neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekovi

mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1. trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni. Cl.

Ivan Umek, čevljarjski mojster, Via Rossetti št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko s, adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. Cl.

Gostilna „Stoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarnarje „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštino vred. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, staklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprsno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišana) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Sorli, kavarnar. Cl.

Anton Godnig, via Nuova nasproti lekarni Zanetti-a priporoča svojo veliko zalogo kave, olja, riža, sladkorja in raznih domačih pridelkov. — Cene so neverjetno nizke, postrežba je vestna in nagla. 20-24

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in aznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Pivarna Lavrenčič Via Rossetti nasproti lekarni Leitenburg priporoča svojo izborna isterska vina čistim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter, v stanovanje postavljen; manje naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. Čistim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra istrska kapljica. 7-25

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

Jakob Janež tapetar via Stadion št. 10 na dvorišču priporoča se slavnemu občinstvu za vsakovrstna tapetarska dela, kakor zof, madrace, naslanjače itd. Zagotovi točno in hitro postrežbo po jako nizki ceni. Cl.

Riunione Adriatica di Sicurtà

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890. Glavnica društva gld. 4.000.000—

Premijsna rezerva zavarovanja na življenje	10.754.306 91
Premijsna rezerva zavarovanja proti ognju	1.612.910 22
Premijsna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	33.594 10
Rezerva zavarovanja proti toči	200.000—
Rezerva zavarovanja proti priminjanju kurzov, bilanca (A)	163.786 21
Rezerva zavarovanja proti priminjanju kurzov, bilanca (B)	137.578 85
Rezerva specijalnih dobičkov zavarovanja na življenje	250.000—
Občna rezerva dobičkov	1.127.605 98

Urad ravnateljstva: Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši)

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštino 24-18 franko!

Prečastiti duhovščini

se vlijudno podpisani priporočam za navpravo crkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot: Monštranc, kelihov, ciborije, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posebrim in pozlatim. Na željo pošljem ilustrovane cenike franko.

Teodor Slabanja

srebar v GORICI (Görz).

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštino franko!

DROGERIJA
na debelo in drobno
G. B. ANGELI
104-25 TRST 12-12
Corso, Piazza della Legna št. 1.
Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE
iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovnih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9-12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10-12 ure dop. Obresti na knjižice 3%.

Plačuje vsak dan od 9-12 ure opoldne. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dnj prej.

Ekomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2%.

Posejtuje na državna papirje avstro-ograde do 1000 gld. po 5%.

Višje zneske od 1000 do 5000 gld. v večje svote po 4 1/2%.

Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 23. Aprile 1892. 18-24

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednja lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popolnosti. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljnemu naklonjenosti slavnemu občinstvu. P. Favero. 104-6

Drogerija
Arturo Fazzini v Trstu
Ulica Stadion 22 — Telefon 519.

Velika izber mineralnih vod, zmletih oljnatih barv najfinijih vrst, rdeče, rumene, zelene, vijneve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razum tega velika izber barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila od Kwizde (Korneuburger Viehhirpuler) za živino. Zaloga mirodij, barv, zdravil; zalogo žveplja in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 24-50

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2%
8- " " 3 1/2%	3-mesečni " 2 1/2%
30- " " 3%	6- " " 2 1/2%

Vplačovanja avstr. vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 17 in 21. odnosno 12. junija.

Okrožni oddel. V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti.

Nakaznice za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljana, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz in Solnograd, — brez troškove.

Kupnja in prodaja vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24-18 pri odbitku 1% provizije.

Predujmi. Sprejemajo se vsakovrstna uplačila pod ugodnimi pogoji.

Na jamčevne latine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano. Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlato ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnom kursu. Trst, 13. maja 1892. 18-24

Spomladansko zdravljenje

najboljše je s čajem iz tavžentroz (millofori), kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper palenje v želodec, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitek z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., s pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravila. Dobiva se v odlikovani lekarni 69-100

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljave izvršujejo se neutegoma.

Grleca bol kašalj, hreptavica, promuklost, nazebl, zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrijeme izliciti rabljenjem NADARENH

Prendinijevih sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)

ito jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu. Veoma pomazu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdjenih kašljnih nocih, navadne jutranje hreptavice i grlečnih zapaloh nastaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalnih, koji je ponajčinaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (skatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntišano na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa napatkom.

Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih lekarnah sviata. 51-52

LEKARNA
A. KELLER
ex Rondolini,
utemeljena v letu 1769.
TRST,
Via Riborgo br 13.

Razprodaje sledeće posebnosti: Glasovite in prave šaštro iz Brošije, železo-Malesi. Navadno ribje olje; isto olje z jodom in železom. Elikzir Coeca, okrepiljači in prabavljači. Elikzir China proti mrzlici. Anatarinsko vodo za usta. Obće poznano vodo katrama in vbrizgavanja katrama. Zmes proti tajnim boleznim. Ekstrakt Tamarinda z Antilov. Vino s China okrepiljačo želedec kakor Marsala. Prašek za zobe, bel in rožnat. Ciperski prašek bel in rdeč itd. itd. Glavna zaloga rogatake kislice kzoza Esterhazyja. NB. Pogodbe za tukajšnje dežele se vprejemajo po ugajajoči pogodbi ali po povzetju. 12-27

AVGUST BRUNNER TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica
Augusta Brunner-ja
prevažamo vsa sem spadajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SESALKE, ŽELEZNA OMBREŽJA, STOLPE, CEVI, večja in manja POPRAVLJANJA.

Die Maschinen-Fabrik und Eisengleaseri von August Brunner
ubernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grüßere und kleinere REPARATUREN.

Telefon št. 291. 18-24

CARLO PIRELLI

mejnarnodni agent in speditér
Trst, Via Arsenal št. 2. 24-32

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po nizkih cenah in na vse kraje

Velika 50 novčna loterija.

Glavni dobitok

75.000 goldinarjev

Srečke po 50 kr. priporoča: Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann, Marco Nigris, Mandel & Co., Daniele Levi & Comp., Il Mercurio.